

16 maj 2014
Version 1

Naturvärdesbedömning Larsberg, Lidingö

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: John Mattson Fastighets AB
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: xxx-xx-xx
Uppdragsansvarig: Aina Pihlgren
Medverkande: Johan Allmér och Erik Zachariassen
Foton: Om inget annat anges: Aina Pihlgren
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 6662
Bilder på framsidan från Larsberg, Lidingö

Innehåll

Innehåll	3
Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund och syfte	5
Naturvårdsstatus och förhållande till kommunala planer	5
Tidigare bedömningar/inventeringar	5
Metodik och avgränsningar	5
Metodik	5
Avgränsningar	5
Osäkerhet i bedömningen	5
Allmän beskrivning av området	6
Naturtyper	6
Naturvårdsarter	6
Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv	6
Fridlysta arter	6
Rödlistade arter	6
Signalarter, indikatorarter	7
Delområden och Naturvärdesbedömning	8
Högt naturvärde – naturvärdesklass 2	8
Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3	13
Grön infrastruktur och ekologiska samband	16
Referenser	17
Bilaga 1. Naturvårdsarter	18
Bilaga 2 Naturvärdeskarta	19

Sammanfattning

I området har sju värdefulla naturområden identifierats. Fyra områden har bedömts som högt naturvärde, klass 2, och tre områden som påtagligt naturvärde, klass 3. I Larsberg finns naturtyperna ek-hassellund, ekskog, tallskog och blandskog representerade. De högsta värdena är knutna till de grova ekarna och till äldre tallar. Även en värdefull lundflora förekommer i flera delområden.

I området förekommer de rödlistade arterna ekticka, tallticka, silltrut och mindre hackspett. Signalarterna myskmadra, vätteros, tandrot, sotlav och blåsippra har hittats i området.

Ekmiljöerna i Larsberg ingår i ett ekologiskt samband för ek- och ädellövskog och angränsar till en nyckelbiotop i söder. Nyckelbiotopen består av barrskog och ekmiljöer där området Ekbacken, med värdefulla ekar och en rik lundflora, ingår.

Generellt bör stor hänsyn tas till ekar och äldre tallar i området. Ekar är känsliga för igenväxning och beskuggning. Området vid Larsberg bedöms inte vara igenväxt men i några delområden kan granar och undervegetation behöva tas bort.

Ekar har också känsliga rotsystem och rötterna kan påverkas negativt av körsador. I ett byggskede är det viktigt att ha en buffertzona mellan värdefulla ekar och arbetsytor. Ekarnas grenar är känsliga för skador och bör skyddas under byggskedet. Eventuellt kan vissa grenar som riskerar att skadas tas ner av en arborist i förebyggande syfte.

I området finns flera intressanta naturvärden som kan skyltas upp med information för allmänheten. Det är till exempel den grova ekstocken i område 1 och jätteeken i område 2.

Bakgrund och syfte

Syftet med uppdraget är att utarbeta en övergripande naturvärdesbedömning för ett kvarter i Larsberg, Lidingö. Inventeringen innefattar en beskrivning av värdefulla naturområden och områden med värdefulla träd. Värdefulla träd har prickats in med GPS-position. I rapporten beskrivs också hur värdefulla träd kan komma att påverkas av byggplanerna, till exempel av skuggning samt förslag på eventuella förbättrande åtgärder ges.

Uppdraget omfattar naturområden i Larsberg enligt karta.

Naturvårdsstatus och förhållande till kommunala planer

Området angränsar till en nyckelbiotop i söder. Området omfattas inte av strandskydd.

Tidigare bedömningar/inventeringar

Området har tidigare inventerats översiktligt av Ekologigruppen under 2013 som ett underlag för Lidingös grönsplan. Delar av området klassades då som ädellövskog av Högt naturvärde – naturvärdesklass 2. En insektsinventering har gjorts i det angränsande området Ekbacken, som är en del av nyckelbiotopen, under 2008 och då hittades fyra rödlistade skalbaggar. Ekbacken har även en dokumenterat värdefull lundflora.

Metodik och avgränsningar

Metodik

Befintlig kunskap om området biologiska värden har eftersökts i följande databaser och litteratur:

- Utdrag ur ArtPortalen och Observationsdatabasen 2014-04-25.
- Skogens pärlor

Fullständiga webbadresser eller litteraturhänvisning finns i rapportens källförteckning.

Fältbesök genomfördes 2014-04-23 och 2014-05-05.

För en mer utförlig beskrivning av metodik se bilaga 3.

Avgränsningar

Bostadsområdet Larsberg har inventerats, se inventeringsområde i naturvärdeskartan i bilaga 2.

Osäkerhet i bedömningen

Området besöktes den 23 april och den 5 maj 2014 och arter som förekommer på våren har inventerats. Till exempel har den tidiga vårfloran som förekommer i lundmiljöer kunnat beskrivas. Arter som förekommer på sommaren och hösten har inte inventerats, det gäller främst svampar och vissa kärlväxter. Insekter har inte inventerats.

Allmän beskrivning av området

Naturtyper

I det inventerade området förekommer ekskog, ek-hassellund, tallskog och blandskog. De högsta värdena är knutna till de grova ekarna och till äldre tallar. Även en värdefull lundflora förekommer i flera delområden.

Naturvårdsarter

I området har elva naturvårdsarter påträffats. Med naturvårdsarter avses fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter, signalarter. Naturvårdsarter innefattar även de arter som i Artskyddsförordningen förtecknats med n, N eller B.

En klar majoritet av påträffade värdearter är knutna till ek-hassellundar.

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

Inga arter som är listade i Artskyddsförordningen med n, N eller B förekommer i området.

Fridlysta arter

Inom området förekommer en fridlyst art och det är blåsippa.

Fridlyst art

En fridlyst art är skyddad med hjälp av lagstiftning och innebär oftast att man inte får plocka, fånga, döda eller på annat sätt samla in eller skada exemplar av arten. I många fall får man inte heller ta bort eller skada artens frön, ägg, rom eller bon. Fridlysta arter är listade i Artskyddsförordningens bilaga 1 och 2

Rödlistade arter

Fem rödlistade arter påträffades vid inventeringen inom områdets landmiljöer (se Bilaga 1, tabell 1 och karta 1).

Rödlistan - Rödelistkategorier

Rödlistan för Sverige utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns 7 kategorier: (RE) försvunnen, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (LC) livskraftig, (DD) kunskapsbrist.

Två rödlistade fåglar uppges häcka inom området (uppgifter från ArtPortalen). Det är silltrut (NT) och mindre hackspett (NT). Två rödlistade svampar har hittats i området, ekticka (NT) och tallticka (NT). En rödlistad skalbagge har hittats i ett delområde, reliktböck (NT).

Tallticken, *Phellinus pini* (nära hotad NT), är knuten till gamla tallar och kontinuitet av detta substrat, förekommer på minst 2 träd inom området. Arten är inte direkt ovanlig inom Stockholms län.

Ekticka, *Phellinus robustus* (nära hotad NT), är parasit på levande oftast gamla ekar och växer på stammar och grenar. Fruktkropparna är långlivade och påträffades på 2 ekar i området.

Reliktbock, *Nothorina punctata* (nära hotad NT), är en skalbaggsart av familjen långhorningar som är helt knuten till solbelysta tallar med ålder över 150 år. Denna missgynnade art är liksom taltickan ganska väl spridd i Stockholms län.

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Signalarter, indikatorarter

Fem signalarter och indikatorarter är återfunna inom området. Myskmdra, vätteros och tandrot har mycket högt indikatorvärde för skog. Sotlav har högt indikatorvärde för skog och blåsippa har visst indikatorvärde för skog. Arter med högt eller mycket högt indikatorvärde räknas enligt Ekologigruppens naturvärdesbedömningsmetodik som skyddsvärda. Samtliga indikatorarter listas i bilaga 1, tabell 2.

Signalart/Indikatorart

En signalart/indikatorart är en art med specifika krav på sin miljö, men som ändå är någorlunda allmänt förekommande. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns särskilda naturvärden i ett område och att det finns möjligheter till förekomster av rödlistade arter.

Delområden och Naturvärdesbedömning

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

Objekt 1. Ek-hassellund vid parkeringshus

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Området öster och norr om parkeringshuset utgörs av en fin ek-hassellund med inslag av björk och några tallar. Ekarna är olikåldriga och den största mäter 400 cm i omkrets. I markskiktet förekommer rikligt med vätteros, blåsippa, tandrot och myskmadra som alla är signalarter. Den grövsta eken är ihålig med mulm och på barken växer signalarten sotlav. Ekticka, som är rödlistad, finns på en ek i området

Naturvärdesbedömning

Ek-hassellundar med grova ekar utgör ovanliga och skyddsvärda miljöer. Förekomst av rödlistad art samt flera signalarter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Gamla, grova ekar är värdefulla strukturer i landskapet. Död ved förekommer sparsamt. Bohål i träd.

Känslighet och skötselöverslag

Området riskerar att påverkas när befintligt p-hus rivs och nya byggnader uppförs. Stor hänsyn måste tas till befintliga ekar i området under byggskedet. Ekar har känsliga rotsystem som kan påverkas negativt av körskador. I ett byggskede är det viktigt att om möjligt ha en buffertzona mellan värdefulla ekar och arbetsytorna. Det kan vara aktuellt med skyddsplank. Även ekars grenar är känsliga för skador och bör skyddas under byggskedet. Eventuellt kan vissa grenar som riskerar att skadas tas ner av en arborist i förebyggande syfte.

Vid byggnation av nya höghus finns en risk för ökad beskuggning. Ek-hassellunden ligger både norr och öster om det befintliga parkeringshuset. Den östra delen kommer sannolikt inte att beskuggas nämnvärt av nya höghus. I den norra delen ökar sannolikt beskuggningen något, men är troligen inget stort problem.

I området finns några granar som bör gallras bort, även en försiktig gallring av yngre lövträd och buskvegetation kan göras för att ge mer ljus åt ekarna.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

Blåsippa är fridlyst i Stockholms län.

Rödlistade arter

Ekticka (NT)

Typiska arter

Myskmadra och tandrot är typiska arter för Natura 2000 naturtypen Näringsrik ekskog.

Signal- och indikatorarter

Vättersos, blåsippa, tandrot, myskmadra och sotlav.

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Figur 1. Vättersos förekommer rikligt i område 1.

Objekt 2. Ekar i bostadsområdet

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Inne i bostadsområdet står ett antal grova och spärrgreniga ekar. Några är ihåliga och har bohål. På en ek förekommer ekticka. En grov stock av ekved har lagts upp vid en utsiktspunkt. Några ekar är kvistade och man har stensatt och asfalterat nära några av ekarna.

Naturvärdesbedömning

Gamla, grova ekar är ovanliga och skyddsvärda. Förekomst av rödlistad art.

Värdefulla strukturer och funktioner

I området förekommer ihåliga ekar med bohål. Förekomst av grov död ved.

Känslighet och skötselöverslag

Stor hänsyn måste tas till befintliga ekar i området. Asfalten närmast ekarna bör tas bort och ersättas med jord. Den grova ekstocken som lagts upp vid utsiktspunkten kan skyltas upp med information om betydelsen av död ved för biologisk mångfald.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

-

Rödlistade arter

Ekticka (NT).

Typiska arter, signal- och indikatorarter

-

Objekt 3. Ek-hassellund

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Området är en ek-hassellund med några grövre ekar och ett flertal mindre ekar samt enstaka björk och tall. En ek är ihålig och har insektsgnag. Några av ekarna är kvistade. I området finns också en större tall, ca 80 cm i diameter. Lundfloran är inte lika utvecklad som i andra delar av området.

Naturvärdesbedömning

Förekomst av äldre ekar och tallar.

Värdefulla strukturer och funktioner

Förekomst av ihålig ek med insektsgnag.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

-

Rödlistade arter

-

Typiska arter, signal- och indikatorarter

-

Känslighet och skötsel förslag

Stor hänsyn måste tas till befintliga ekar i området.

Objekt 4. Ek-hassellund vid bergknalle

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Området består av en bergknalle med gamla, grova ekar med inslag av enstaka tallar, rönnar och lönnar. Den största eken mäter 530 cm i omkrets! Flera ekar är kvistade och några är ihåliga. På en ek växer ekticka. I delar av området är marken upptrampad av människor och markvegetationen är sparsam. Längst i norr och även längst i söder är vegetationen mer lundartad med hassel, tandrot och vätteros. Även blåsippa växer i området. Spår av reliktböck finns på en av tallarna i söder.

Naturvärdesbedömning

Gamla, grova ekar är ovanliga och skyddsvärda. Förekomst av rödlistad art och signalarter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Ihåliga ekar med bohål. Insektsnag.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

Blåsippa är fridlyst i Stockholms län.

Rödlistade arter

Ekticka (NT). Reliktböck (NT).

Typiska arter, signal- och indikatorarter

Tandrot, vätteros och blåsippa.

Känslighet och skötsel förslag

Stor hänsyn måste tas till befintliga ekar i området. I området finns känslig lundflora som kan påverkas negativt av för mycket slitage och tramp av människan. Det är en fördel

om man kan leda rekreationen till andra delar av Larsberg. Den största eken kan skyltas upp med information om naturvärden knutna till ekar.

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Objekt 5. Tallskog i brant

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Området utgörs av en sydvänd brant nedan för vägen och ovanför nyckelbiotopen. Mestadels tall, ek, lönn och rönn växer i sluttningen. Några större, senvuxna tallar finns precis nedanför parkeringsplatsen. Några partier består av berg i dagen. I den sydöstra delen finns en tall med talticka. Strax utanför området, i nyckelbiotopen, finns fler förekomster av talticka.

Naturvärdesbedömning

Förekomst av rödlistad art.

Värdefulla strukturer och funktioner

Brant i söderläge.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

-

Rödlistade arter

Talticka (NT)

Typiska arter, signal- och indikatorarter

-

Känslighet och skötsel förslag

Hänsyn bör tas till senvuxna tallar i området.

Objekt 6. Blandskog i bostadsområdet

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

I bostadsområdet finns några skogspartier där det omväxlande växer ek, tall, asp och björk. Några större och spärrgreniga ekar finns och ett stort antal mindre ekar som är viktiga för yngningsek. I delar av området har det växt upp en tät undervegetation av rosbuskar, rönn, hägg och hagtorn. Talticka hittades på en av tallarna.

Naturvärdesbedömning

Förekomst av värdefulla strukturer som spärrgreniga ekar och äldre tallar. Området har ett stort antal mindre och medelstora ekar som på sikt kommer att bli viktiga naturvårdsträd.

Värdefulla strukturer och funktioner

Förekomst av spärrgreniga ekar och grövre tallar.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

-

Rödlistade arter

Talticka (NT)

Typiska arter, signal- och indikatorarter

-

Känslighet och skötsel förslag

Området skulle gynnas av att röjas på uppväxande vegetation.

Lägesbeskrivning och kort beskrivning av naturförhållanden

Området sluttar ner mot vattnet och i sluttningen växer mestadels ek med inslag av björk, asp och några större tallar. En stor sälk med bohål och en asp med flera bohål finns. I den norra delen växer några större grannar som bör gallras bort. Sparsamt med död ved förekommer. I fältskiktet växer vitsippor och blåbärsris.

Naturvärdesbedömning

I området förekommer värdefulla strukturer som spärrgreniga ekar, äldre tallar och träd med bohål.

Värdefulla strukturer och funktioner

Sälk och asp med bohål. Spärrgreniga ekar och äldre tallar.

Naturvårdsarter

Arter listade i Artskyddsförordningen och internationella direktiv

-

Fridlysta arter

-

Rödlistade arter

-

Typiska arter, signal- och indikatorarter

-

Känslighet och skötsel förslag

De granar som finns i området bör gallras bort för att ge mer ljus till ekar och tallar.

Figur 2. Karta med värdekärnor för biologisk mångfald

Naturvärdesklass

- 1 - Högsta naturvärde (0 st)
- 2 - Högt naturvärde (5 st)
- 3 - Påtagligt naturvärde (3 st)
- 4 - Visst naturvärde (0 st)

Ek

- 109 - 150 (26 st)
- 151 - 200 (20 st)
- 201 - 300 (24 st)
- 301 - 400 (17 st)
- 401 - 550 (2 st)

Tall

- 0 - 121 (7 st)
- 122 - 157 (6 st)
- 158 - 170 (6 st)
- 171 - 210 (6 st)
- Inventeratområde (1 st)
- Nyckelbiotop (1 st)

Grön infrastruktur och ekologiska samband

Det inventerade området i Larsberg ingår i ett ekologiskt samband för ekmiljöer och ädellövskog. Området ligger nära en nyckelbiotop med barrskog och lövträdsrika skogsbryn med ekar. Söder om Larsberg ligger också naturreservatet Kappsta med ett flertal gamla och grova ekar och tallar.

I området Ekbacken, som är en del av nyckelbiotopen, har fyra rödlistade skalbaggar hittats; gulbent kamklobagge, mindre svampklobagge, skeppsvarvsfluga och plattad lövvedborre. Skalbaggsarterna är knutna till gamla ekar. I Ekbacken finns även en väl dokumenterad värdefull lundflora med arter som tandrot, lungört, vätteros, nunneört, vårärt, ormbär, trolldruva, myskmadra och desmeknopp.

Den rödlistade svampen rotsopp har hittats vid Brostugevägen. Fynd av de rödlistade arterna oxtungsvamp och talticka finns rapporterade från sydbranten i nyckelbiotopen. Rotsopp och oxtungsvamp är knutna till ek.

Referenser

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Tryckta källor

Ekologigruppen AB, 2013. Biologisk mångfald på Lidingö - underlagsrapport till Grönplan. Arbetsversion.

Isaksson, D. 2008. Skalbaggar i Ekbackens lövskogslund. Baggbolaget.

Kustvall Larsson, F. och Kustvall Larsson V., 2004. Lövskogslunden i Ekbacken. Lidingö Naturskyddsförening och Lidingö Stad.

Digitala källor

Utdrag ur ArtPortalen och Observationsdatabasen. 2014-04-25.

www.minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/

Bilaga 1. Naturvårdsarter

Tabell 1. Rödlistade och indikatorarter med förekomst inom området. Rödlistkategorier: NT - Nära hotad, VU - Sårbar, Strakt hotad - EN, CR -Akut hotad,

Artgrupp	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Förekomst	Rödlist-kategori	Källa
Fåglar	<i>Larus fuscus</i>	silltrut	Häckande	NT	Artdatabanken
Fåglar	<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	I häcktid, lämplig biotop	NT	Artdatabanken
Storsvampar	<i>Phellinus robustus</i>	ekticka	Enstaka	NT	Ekologigruppen
Storsvampar	<i>Phellinus pini</i>	tallticka	Enstaka	NT	Ekologigruppen
Insekter	<i>Nothorina punctata</i>	reliktbock	På en tall	NT	Ekologigruppen

Tabell 2. Typiska arter, signal och indikatorarter. T = Typisk art, S = Signalart för skyddsvärd skog enligt skogsstyrelsen. E = ekologigruppens indikatorart. Indikatorvärde enligt ekologigruppen 1 = visst, 2 = högt 3 = mycket högt.

Artgrupp	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Förekomst	Indikator-värde	Källa
Kärlväxter	<i>Galium odoratum</i>	myskmadra	rikligt	S, E3, T	Ekologigruppen
Kärlväxter	<i>Lathraea squamaria</i>	vättersos	rikligt	S, E3	Ekologigruppen
Kärlväxter	<i>Cardamine bulbifera</i>	tandrot	rikligt	S, E3, T	Ekologigruppen
Kärlväxter	<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	rikligt	S, E1	Ekologigruppen
Lavar	<i>Cyphelium inquinans</i>	sotlav	allmänt	S, E2	Ekologigruppen

Bilaga 2. Metodbeskrivning för Ekologigruppens naturvärdesbedömning

Samtliga objekt har klassificerats med avseende på naturvärde. Med naturvärde menas här värde för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömning har gjorts enligt en fyrgradig skala. Metoden harmoniserar med förslaget till ny SIS-standard för naturvärdesbedömningar i infrastrukturprojekt som tagits fram av Trafikverket och ledande naturmiljökonsulter.

Naturvärdesklasserna är:

Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1

Värdeklassen omfattar naturmiljöer som antingen har skydd enligt miljöbalken eller där skydd av miljöerna krävs för att uppnå de nationella miljömålen. Naturmiljön i värdeklassen har så höga naturvärden att de kan anses ha nationellt intresse.

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

I klassen återfinns miljöer som är så ovanliga eller hyser en så rik biologisk mångfald att de kan anses är viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden i länet. I denna klass ingår bland annat skogliga nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen och områden som är utpekade som värdefulla i ängs- och hagmarksinventeringen.

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

I klassen återfinns miljöer som hyser en rik biologisk mångfald eller är ovanliga ur ett kommunalt perspektiv. Miljöerna är viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden i den berörda kommunen. I denna klass ingår bland annat områden med naturvärden utpekade av skogsstyrelsen.

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

I klassen återfinns miljöer som hyser en biologisk mångfald som gör dem viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden på lokal nivå. Med lokal menas stadsdel, socken eller annan begränsad geografisk enhet som definieras i inventeringen.

Parametrar för naturvärdesbedömning

Naturvärdesbedömningen utgår normalt från fyra värderingskategorier. Dessa är:

- Naturtypens areal och sällsynthet, inklusive hot mot naturtypen i fråga
- Förekomst av naturvårdsarter och skyddsvärda arter
- Förekomst av viktiga strukturer och funktioner
- Grön infrastruktur och ekologiska samband

Värdebedömningen utgörs av en samlad bedömning av de fyra värderingskategorierna, där värden i de olika kategorierna som regel förstärker varandra. Nedan förklaras och exemplifieras de olika delarna av värderingskategorierna.

1. Naturtypens ovanlighet/sällsynthet. Exempelvis naturmiljöer som är ovanliga ur ett riksperspektiv, exempelvis större ansamlingar av grova ihåliga ädellövträd, eller artrika betesmarker, klassas minst som högt naturvärde, klass 2.
2. Objektets storlek och kontinuitet: ju större objekt och ju längre kontinuitet desto högre värde. Storlek och kontinuitet är de två enskilt viktigaste ekologiska faktorerna för biologisk mångfald.
3. Ekologiska samband med intilliggande miljöer. Detta kriterium kan ersätta storlekkriteriet i de fall många små objekt med starka ekologiska samband ligger i nära anslutning till varandra.

4. Ekologiskt viktiga strukturer eller småmiljöer, exempelvis förekomst av död ved eller hålträd, som utgör viktiga livsmiljöer för hotade insekts-, svamp-, moss- och lavararter. En rik förekomst av grov död ved eller hålträd innebär alltid minst värdeklass 3.

5. Förekomst av hotade/rödlistade arter. I allmänhet tilldelas objekt med förekomst av akut eller kritiskt (EN, CR) hotade arter minst naturvärde 2. Områden med förekomst av sårbara arter (VU) tilldelas som regel minst värdeklass 3. Detta gäller även för områden med förekomst av sällsynta missgynnade arter (NT). Observera att undantag gäller för tämligen allmänt förekommande missgynnade fågelarter, där rödlistekriteriet utgörs av starkt minskande trend. Dessa arter utgörs av sånglärka, törnskata, stenskvätta, hämpling och entita. Förekomst av dessa arter medför inte automatiskt att området betraktas som kommunalt intressant.

6. Förekomst av indikatorarter. Om arter med mycket högt indikatorvärde förekommer, innebär det oftast regionala intressen. I naturliga gräsmarker är indikatorarter den viktigaste grunden för klassificering. I övrigt utgör de en viktig hjälp men utgör inte den viktigaste faktorn (se vidare nedan).

7. Förutsättningar för behållande av värde. En liten naturlig gräsmark, exempelvis en liten åkerholme kan tilldelas en lägre värdeklass om det bedöms vara omöjligt att på praktiskt sätt upprätthålla värden genom skötsel.

Skogliga nyckelbiotoper och objekt med naturvärde

Skogliga nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen har som regel tilldelats klass 2, högt naturvärde. Motiv för detta är att nyckelbiotoper endast utgör några få procent av länets skogsmark och att samtliga därför är av regional betydelse för den biologiska mångfalden. Undantag har gjorts för några områden där indikator/signalarter saknades eller var få, där den skogliga kontinuiteten var begränsad och där förekomst av ekologiskt viktiga strukturer var sparsamt förekommande. Objekt med "naturvärde" enligt nyckelbiotopsinventeringen har som regel tilldelats naturvärdeklass 3.

Ängs- och betesmarksobjekt

Objekt som ingår i den riksomfattande Ängs- och betesmarksinventeringen utgörs av objekt som har eller är berättigade till miljöstöd. Indikatorarter har i dessa objekt tillmätts stor betydelse vid värdeklassificering. Naturliga gräsmarker utgör bara någon procent av landets gräsmarksareal, varför de flesta har bedömts vara av regionalt intresse. Objekt som är begränsade i storlek och som inte är artrika har dock endast klassificerats som påtagligt naturvärde, klass 3. Med artrik menas i betesmarker att minst fem arter med högt indikatorvärde eller någon eller några arter med mycket högt indikatorvärde förekommer.

Våtmarksinventeringen

Objekt i våtmarksinventeringen har tagits med i bedömningen av naturvärde. I värdebedömningen har hänsyn tagits till beskrivningen av respektive objekt, inte i första hand tidigare klassning.

Samlad naturvärdesbedömning

Värderingen inom de olika värdekategorierna väg samman till en samlad naturvärdesbedömning vars motiv för värdering redovisas i löptext i kommunens naturdatabas. I samband med den samlade bedömningen görs också en redovisning av osäkerhet i värdebedömningen.

Samlad bedömning är en analys som görs av en ekolog och där värden som identifierats i de olika värdekategorierna används som grund. Värden i de olika värdekategorierna förstärker som regel varandra. Så kan exempelvis den samlade bedömningen bli högt naturvärde, klass 2, även om värdet för var och en av kriterierna endast når påtagligt naturvärde, klass 3. Kunskap rörande hur strukturer och funktioner, samt naturvårdsarter uppträder i olika naturtyper har stor betydelse för värdebedömningen. I

vissa naturmiljöer, exempelvis magra tallskogar, förekommer få naturvårdsarter och dessa är ofta svåra att hitta. Detta faktum vägs in i den samlade bedömningen.

Naturvärdesbedömning
Larsberg, Lidingö

Redovisning av osäkerheter i värdebedömningen

En naturvärdesbedömning är alltid förknippad med en rad osäkerhetsfaktorer.

Osäkerhetsfaktorer utgörs i första hand av:

- naturvårdsarter inom organismgrupp viktig för naturtypen går inte att inventera under årstiden då fältarbetet genomförs
- väderleken är olämplig för inventering av viktiga organismgrupper av naturvårdsarter då fältarbetet genomförs (exempelvis fjärilar och fåglar)
- väderleken är olämplig för inventering av markstrukturer (snötäckt mark etc)
- specialistkompetens för eftersök av mer svårbestämda organismgrupper av naturvårdsarter saknas
- tidsbudget för eftersök av svårbestämda/svårhittade organismgrupper av naturvårdsarter ingår inte i uppdraget
- underlag för bedömning av värde för regional och kommunal grönstruktur saknas

Grad av säkerhet i värdebedömningen redovisas alltid i en tregradig skala – säker, viss osäkerhet, osäker. Orsak till osäkerhet i bedömningen redovisas alltid.

Osäker bedömning anges när:

- naturvårdsarter inte har inventerats
- en organismgrupp av naturvårdsarter som är avgörande för naturtypen inte har inventerats (exempelvis marksvampar i en sandbarrskog och fåglar i större strandängsmiljöer)

Viss osäkerhet i bedömning anges när:

- inte samtliga organismgrupper som är mycket viktiga för värdebedömning har inventerats (förutsatt att minst en grupp inom kategorin mycket viktiga eller avgörande har inventerats)
- området bedöms ha hög potential för rik förekomst av stödjande naturvårdsartsorganismgrupp och dessa ej inventerats
- underlag för bedömning av värde för regional eller kommunal grönstruktur saknas

När bedömningen är osäker, görs en expertbedömning av delområdets potential att hysa naturvårdsarter. Delområdet tilldelas därefter, med tillämpande av försiktighetsprincipen, det högsta värde som det bedöms ha potential för. Vid viss osäkerhet i bedömningen sker ingen höjning av värdet med hänvisning till osäkerhet.